

Bevarandeplan för *Finngrundet - Östra banken*

Upprättad: 2014-12-15

Namn:	Finngrundet - Östra banken
Områdeskod:	SE0630260
Områdestyp:	SCI (Art- och habitatdirektivet)
Area:	23 162 ha
Skyddsform:	Saknas
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen
Kommun:	Ligger i svensk ekonomisk zon
Mittpunktskoordinat:	X: 1 64 39 06; Y: 6 76 58 02
Markägare:	-
Nyttjanderätter:	Svenska staten har suveräna rättigheter i syftet att undersöka, utvinna, bevara och förvalta naturtillgångarna inom området samt utfärda vissa lagar.
Lägesbeskrivning:	Utanför territorialgränsen, ca 60 km österut från kusten vid Axmar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000 OCH BEVARANDEPLANER.....	3
1.1 NATURA 2000	3
1.2 BEVARANDEPLANER	3
2. BEVARANDESYFTE.....	4
2.1 PRIORITERADE BEVARANDEVÄRDEN.....	4
2.2 MOTIVERING.....	4
2.2 INGÅENDE NATURTYPER ENLIGT ART- OCH HABITATDIREKTIVET.....	4
2.3 BEVARANDEMÅL	4
3. OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
3.1 ALLMÄN OMRÅDESBESKRIVNING	6
3.2 BEVARANDEVÄRDEN SOM EJ ÄR UTPEKADE I EG-DIREKTIVEN	7
4. BESKRIVNING AV NATURTYPER OCH ARTER.....	8
4.1 NATURTYPER.....	8
5. HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA OMRÅDET NEGATIVT.....	9
5.1 NATURTYPER.....	10
6. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	10
6.1 OMRÅDESSKYDD	10
6.2 SKÖTSELÅTGÄRDER.....	11
7. BEVARANDESTATUS IDAG.....	11
7.1 BEVARANDESTATUS FÖR OMRÅDET	11
7.2 BEVARANDESTATUS FÖR ARTER OCH NATURTYPER	11
8. ÖVERVAKNING OCH UPPFÖLJNING	12
9. REFERENSER.....	13
10. KARTA	14

1. Allmänt om Natura 2000 och bevarandeplaner

1.1 Natura 2000

Medlemsländerna inom Europeiska Unionen, EU, bygger för närvarande upp ett nätverk av värdefulla naturområden som är av särskilt intresse från naturvårdssynpunkt. Nätverket kallas Natura 2000. Syftet är att värna om vissa naturtyper, arter och deras livsmiljöer som är skyddsvärda ur ett EU-perspektiv. Vissa naturtyper och arter är prioriterade, vilket innebär att extra hänsyn ska tas till dessa.

Skapandet av Natura 2000 är en av EU:s viktigaste åtgärder för att bevara biologisk mångfald. Det är unionens bidrag till förverkligandet av intentionerna i bl.a. Bernkonventionen och konventionen om biologisk mångfald. Natura 2000 har tillkommit med stöd av EG:s art- och habitatdirektiv (Rådets Direktiv 92/43/EEG) samt fågeldirektivet (Rådets Direktiv 79/409/EEG). EG-direktiven är en form av EU-lagar som medlemsstaterna är skyldiga att införliva i det egna regelverket och tillämpa inom landet. Direktiven binder medlemsstaterna till ett visst mål, men ger de nationella myndigheterna rätt att välja hur målen ska uppnås.

Alla områden i Natura 2000-nätverket är av riksintresse enligt 4:e kapitlet Miljöbalken, vilket bland annat innebär att områdets naturvärden får stor tyngd vid prövning av eventuella exploateringsintressen. Dessutom infördes år 2001 en *tillståndplikt* för åtgärder/verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

1.2 Bevarandeplaner

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som bedöms vara nödvändiga utifrån den hotbild som finns. I planen beskrivs även de ekologiska förutsättningar som behövs för att området skall bidra till att upprätthålla arterna och naturtyperna i ”gynnsam bevarandestatus”. Detta innebär lite förenklat att "ängen ska förbli äng" och att "naturskogen ska fortsätta att vara naturskog", och att arterna ska fortleva i livskraftiga bestånd. Begreppet "gynnsam bevarandestatus" är närmare definierat i habitatdirektivet liksom i Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252). Bevarandeplanen har flera viktiga funktioner att fylla i den fortgående processen att sköta och förvalta Natura 2000-områden bl.a.:

- Underlag för tillståndsprövningar enligt 7 kap 28a - 29 §§ miljöbalken och framtagande av miljökonsekvensbeskrivningar enligt 6 kap miljöbalken.
- Fungera som referensnivå för den framtida, med jämna mellanrum återkommande, övervakningen och uppföljningen av gynnsam bevarandestatus.
- Fungera som *vägledning* för vård- och förvaltningsåtgärder t.ex. skötselplaner, naturvårdsavtal mm
- Upplysa och kommunicera med olika intressenter t.ex. markägare om vad som ska bevaras och vad som krävs för att nå bevarandemålen.

2. Bevarandesyfte

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

2.1 Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Finngrundet - Östra banken är de prioriterade bevarandevärdena att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna sublittoral sandbankar och rev. För naturtyperna innebär detta att utbredningsområdena bevaras, att viktiga strukturer och funktioner bibehålls och att populationerna för naturtypens typiska arter bibehålls. Fullständig definition av gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper finns i Naturvårdsverkets handbok (2003).

2.2 Motivering

Finngrundet - Östra banken ligger i Sveriges ekonomiska zon (EEZ) och är en av ett fåtal utsjöbankar i Södra Bottenhavet. Banken har en mer marin karaktär än de övriga inventerade grunden i Bottenhavet med en hög andel röd- och brunalger. Den rika vegetation gör att området har ett stort värde som lekplats för fisk och födosöksområde för fåglar och gråsäl.

2.2 Ingående naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

I tabell 1 anges de naturtyper som anmälts inom området. Naturtypernas avgränsning utgår från SGUs undersökning av bottenbeskaffenheten år 2000. Den ungefärliga utbredningen framgår av kartbilagan. Området utgörs av en mosaik av habitat och bottenmaterialet rör sig från år till år beroende på havsvågor och packis. Arealerna och naturtyperna kan därför komma att justeras efter ytterligare inventeringar.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Anmäld areal	
		Areal (ha)	Andel (%)
1110	Sublittoral sandbankar	ca 4 892	21
1170	Rev	ca 18 084	78

2.3 Bevarandemål

Bevarandemålen kommer att kompletteras/justeras vartefter ny kunskap tillkommer.

1110 Sublittoral sandbankar

Areal

- Arealen sublittoral sandbankar ska vara ca 4 892 ha.

Struktur och funktion

- Naturtypen ska huvudsakligen vara fri från skador p.g.a. mänsklig påverkan (orsakat av t.ex. trålspar, ankarkättingar, fiskeredskap, sprängningar eller muddring).
- De naturliga förutsättningarna för vattenutbyte ska inte försämrats.
- Området ska uppvisa god ekologisk status enligt Havsmiljödirektivet med avseende på övergödning, deskriptor 5 (HVMFS 2012:18). Detta gäller kriterium 5.1;

Näringsämnesnivåer (indikator 5.1B; Koncentrationer av kväve och fosfor i utsjövatten) och kriterium 5.2; Direkta effekter av tillförsel av näringsämnen (indikator 5.2D: Siktdjup i utsjövatten).

Typiska arter

- Ingen påtaglig minskning får ske av populationerna hos de typiska arterna i habitatet. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- I naturtypen ska typiska arter och egna indikatorarter fiskar förekomma, såsom tånglake och strömming. Förekommande typiska arter bör t.ex. uppvisa en god tillväxt och området bör fortsatt hysa god förekomst av livsmiljöer för alla livsstadier som gynnar lek, uppväxt och födosök etc.

1170 Rev

Areal

- Arealen rev ska vara minst 18 084 ha.

Struktur och funktion

- Naturtypen ska huvudsakligen vara fri från skador p.g.a. mänsklig påverkan (orsakat av t.ex. trålspar, ankarkättingar, fiskeredskap, sprängningar eller muddring).
- Reven ska ha en naturlig struktur och zonerings.
- Området ska uppvisa god ekologisk status enligt Havsmiljödirektivet med avseende på övergödning, Deskriptor 5 (HVMFS 2012:18). (se ovan)

Typiska arter

- I naturtypen ska blåstångsbältena vara täta (över 75 % täckningsgrad i områden grundare än 5 meter), välmående och påträffas ner till minst 10 m djup.
- I naturtypen ska andelen makroalgshabitat (*Fucus vesiculosus*, *F. radians*) som täcks av eutrofieringsgynnade fintrådiga alger (epifyter, ej *Ceramium*) vara högst 5 %.
- Ingen påtaglig minskning får ske av populationerna hos de typiska arterna i habitatet.
- I naturtypen ska typiska arter och egna indikatorarter fiskar förekomma såsom tånglake och strömming. Förekommande typiska arter bör t.ex. uppvisa en god tillväxt och området bör fortsatt hysa god förekomst av livsmiljöer för alla livsstadier som gynnar lek, uppväxt och födosök etc.

3. Områdesbeskrivning

3.1 Allmän områdesbeskrivning

Generellt

Finngrundet - Östra banken, ligger utanför territorialgränsen i Sveriges ekonomiska zon ca 62 km rakt österut från kusten vid Axmar (i Gävle kommun). Natura 2000-området är klassat som opåverkat med höga naturvärden. Området är även skyddat som riksintresse för vindbruk enligt gällande lagstiftning. Gränsen för Natura 2000-området följer i stort sett 30-meters djupkurvan. Hela området utgörs av en utsjöbank vilket är ett grundområde ute till havs som är omgivet av djupare vatten och därmed avskilt från de grunda kustområdena. Utsjöbankar fungerar ofta som refugier för organismer som tidigare varit vanliga i grundare, opåverkade kustnära områden, men som där försvunnit eller minskat på grund av störningar och föroreningar. Det stora avståndet till fastlandet och därmed industrier och flodmynningar ger en låg partikelhalt, vilket bidrar till att vattnet ofta är klarare vid utsjögrunden än inne vid land. Det ökade siktdjupet gör att ljuset kan tränga längre ned i vattenmassan och därmed möjliggör en djupare utbredning av vegetationen än vid kusten.

Maringeologi

Geologin på utsjöbanken domineras av svallad morän. De centrala partierna, som ligger på ca 3-10 meters djup, samt den östra sidan av banken har ett stort inslag av sedimentär berggrund bestående av olika typer av skiffer, silt-, sand- och kalkstenar av kambrisk-ordovicisk ålder. Dessa berggrundspartier klassas som rev (1170). Berggrundsytan överlagras av lerig morän/moränlera. Inom grundets östra del förekommer moränen fläckvis och är mycket tunn. Mot väster ökar dock mäktigheten. Moränen överlagras i sin tur av grovsand grus och sten. Bankens västra sida domineras av sand och grus. Denna del klassas som sublittoral sandbank (1110). Finngrundet - Östra banken bär spår av kraftig vågpåverkan vilket resulterar i erosion och borttransport av bottenmaterial huvudsakligen mot sydväst. Vid hårda vintrar förekommer även packis som påverkar ytsedimenten. På grund av packis och vågor skiftar de lösa sedimentlagrens struktur från år till år. (SGU 2007)

Flora

Resultatet av inventeringar av Finngrundet - Östra banken beskrivs i två rapporter från Naturvårdsverket (2006, 2008) samt i WPD:s miljökonsekvensbeskrivning (2009a, 2009b). Jämfört med de andra inventerade grunden i Bottniska viken har Finngrundet en mer marin karaktär med en hög andel röd- och brunalger samt en tydlig zonerings i djupled. Området har ett för regionen stort inslag av arter som normalt har sin huvudutbredning längre söderut i Östersjön. Den goda förekomsten av hårbotten bidrar till att Finngrundet - Östra banken hyser en frodig algflora med totalt 12 taxa. På banken hittar man vegetation ned till 21 meters djup. Vålutvecklade bälten av blåstång (*Fucus vesiculosus*) och smaltång (*Fucus radicans*) återfinns ner till 11 meters djup. Förekomsten av tång indikerar ett högt naturvärde. Tången är ekologiskt betydelsefull i Östersjön genom att den skapar livsmiljöer för många andra arter. Några andra brunalger som dominerar samhället är trådslick (*Pilayella littoralis*) och ishavstofs (*Sphacelaria arctica*), varav den sistnämnde växer något djupare ner. Några av rödalger som finns i området är fjäderslick (*Polysiphonia fucoides*), rödris (*Rhodomela confervoides*) och rödplysch (*Rhodochorton purpureum*). Även lokala förekomster av kräkel (*Furcellaria lumbicalis*). Den vanligaste grönalgen i området är bergborsting (*Cladophora rupestris*) som växer relativt djup i området.

Fauna

En stor del av faunan som finns i området är associerat till algsamhället. Antalsmässigt domineras faunan av tångmärlor (*Gammarus spp.*). Andra vanliga arter är schackmönstrad snäcka (*Theodoxus fluviatilis*), oval dammsnäcka (*Radix balthica*), jaeragråsuggor (*Jaera sp.*), tånggråsuggor (*Idothea baltica*), fjädermygglarver (*Chironomidae*) och skorv (*Saduria entemon*). Tånggråsuggor förekommer endast på detta grund av de studerade grunden i Bottniska viken. De hårda ytorna utgör viktiga substrat för de fastsittande djurarterna, bland dessa finns blåmusslor (*Mytilus edulis*), slät havstulpan (*Balanus improvisus*), tångbark (*Electra crustulenta*) och brackvattenshydroider (*Cordylophora caspia*). (Hammar *et al.* 2007)

Från de provfisken som gjorts i området har man funnit 11 fiskarter. De talrikaste arterna är skarpsill (*Sprattus sprattus*), strömming (*Clupea harengus*) och tånglake (*Zoarces viviparus*). På Östra banken lever även rötsimpa (*Myoxocephalus scorpius*), skrubbskädda (*Platichthys flesus*) och torsk (*Gadus morhua*). (Nikolopoulos, Wikström 2007; Naturvårdsverket 2006)

Av de större däggdjuren hittar man gråsäl (*Halichoerus grypus*) som födosöker i området (Stål 2007). Vikare och tumlare kan förekomma i området men har inte påträffats vid inventeringen 2007.

Under vår och höst passerar minst en miljon flyttfåglar över området. Under vårflytten är det framför allt sädgäss (*Anser fabalis*) och sångsvanar (*Cygnus cygnus*) som har sin sträckning över banken. Av de arter som övervintrar på banken hittar man bla alfåglar (*Clangula hyemalis*). Några arter som födosöker i området är lommar (*Gavia arctica* och *Gavia stellata*), ejder (*Somateria mollissima*) och tobisgrissla (*Cepphus grylle*).

3.2 Bevarandevärden som ej är utpekade i EG-direktiven

Geologiska bevarandevärden

På Finngrundet - Östra banken finns rikliga förekomster av fossil.

Rödlistade arter

Flera rödlistade (Artdatabanken 2010) fiskarter lever på banken. Även många av våra rödlistade fåglar passerar området under sin flytt. (Green 2007, Naturvårdsverket 2010).
Tabell 2.

Tabell 2. Rödlistade arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori
Fåglar (*rastar eller övervintrar i området)		
Alfågel*	<i>Clangula hyemalis</i>	Starkt hotad (EN)
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	Nära hotad (NT)
Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>	Sårbar (VU)
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	Nära hotad (NT)
Smålom*	<i>Gavia stellata</i>	Nära hotad (NT)
Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	Nära hotad (NT)
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>	Nära hotad (NT)
Fiskar		
Tånglake	<i>Zoarces viviparus</i>	Nära hotad (NT)
Torsk	<i>Gadus morhua</i>	Starkt hotad (EN)

Speciellt värdefulla arter

Flera av fågelarterna som är utpekade i EG:s fågeldirektiv passerar Finngrundet - Östra banken under sin flytt, Tabell 3. Från de listade arterna i art- och habitatdirektivet förekommer gråsäl i området.

Tabell 3. Ingående arter enligt fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet.

Artkod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
A001	Smålom	<i>Gavia stellata</i>
A002	Storlom	<i>Gavia arctica</i>
A017	Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>
A038	Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>
A039	Sädgås	<i>Anser fabalis</i>
A043	Grågås	<i>Anser anser</i>
A045	Vitkindad gås	<i>Branta leucopsis</i>
A053	Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>
A063	Ejder	<i>Somateria mollissima</i>
A066	Svärta	<i>Melanitta fusca</i>
A069	Småskrake	<i>Mergus serrator</i>
A149	Kärrensäppa	<i>Calidris alpina</i>
A157	Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>
A179	Skrattmå	<i>Larus ridibundus</i>
A182	Fiskmå	<i>Larus canus</i>
A183	Silltrut	<i>Larus fuscus</i>
A194	Silvertärna	<i>Sterna arctica</i>
1364	Gråsäl	<i>Halichoerus grypus</i>

4. Beskrivning av naturtyper och arter

4.1 Naturtyper

Naturtyp: 1110 Sublittoral sandbankar

Definition:

Naturtypen utgörs av sandbankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten, med ett maximalt djup av ca 30 meter under havsytanivån. Bankarna kan bestå av både sand, grus inklusive skalgrus och sten. Bankarna skiljer sig topografiskt från omgivande bottenområde. Det varierande bottenstrukturer erbjuder livsmiljöer för både mjuk- och hårbottenslevande arter. Bankarna kan vara fria från vegetation eller täckta av ålgräs och/eller makrolager. Sublittoral sandbankar är viktiga reproduktionslokaler för fisk och födosöksområden för övervintrande fåglar t.ex. alfågel, sillgrissla och tordmule. De bankar som är belägna längre ut från kusten har ett gott vattenutbyte och fungerar ofta som refug för marina arter som trängts bort från mer kustnära områden.

Ekologiska förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God vattenkvalitet.
- Ingen övergödning.
- Strömförhållanden som garanterar bra vattenomsättning och ger stort siktdjup.

- Ingen eller ringa sedimentation. Det är viktigt att vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar vilket gynnar makroalger, ålgräs samt filtrerande djurarter.
- Ständigt vattentäckta bottenar.
- Området har rik bottenfauna och epifauna, samt ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i habitatet.

Naturtyp: 1170 Rev

Definition:

Geologiska och/eller biologiska bildningar förekommande på hård- eller mjukbottenar. Reven är topografiskt avskilda genom att de höjer sig över havsbotten i littoral och sublittoral zon. Revmiljön karaktäriseras ofta av en zonerings av bentiska samhällen av alg- och djurarter samt konkretioner och korallbildningar. Musselbankar ingår i naturtypen om dessa har en täckningsgrad överstigande 10%. Rev avgränsas mot omkringliggande botten där revbildningen övergår med mer än 50% i mjukbottenytter samt där biogena bildningar understiger 10% av täckningsgraden. Rev avgränsas mot terrestra habitat vid medelvattenståndet.

Ekologiska förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God vattenkvalitet.
- Liten eller ringa sedimentation.
- Låg påväxt av fintrådiga alger.
- Strukturer av sten eller biologisk bildning som musselbankar eller trekantsrev.
- Intakt zonerings av bentiska växtsamhällen med hög primärproduktion.
- Artrik fisk- mjuk- och hårbottenfauna.
- Täta och välmående blåstångsbälten.
- Variation av vegetationen orsakad av isens rörelser.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i habitatet.

5. Hotbild – vad kan påverka området negativt

Vid beskrivandet av saker som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel utan måste lösas genom mer övergripande beslut och åtgärder. I övervakningsarbetet är det viktigt att i mån av resurser redovisa hur de globala problemen utvecklas på såväl objekts- som länsnivå. Tyngdpunkten för hotbilden av varje enskilt Natura 2000-område ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Verksamheter som påverkar bottenstrukturen direkt eller indirekt (som t.ex. förändrade strömförhållanden, vågpåverkan eller sedimentomflyttningar) kan utgöra ett hot mot de ingående naturtyperna. Exempel på verksamheter är muddring, sprängning, dumpning och sandsugning. Ytterligare ett hot är exploatering som innebär minskad yta av habitattyperna. Intensiv båttrafik som passerar över grunda delar av banken orsakar fysisk erosion av bottenmiljön och kan påverka zoneringsen. Större fartyg kan genom strömbildning orsaka bottenerosion ner till tjugo meters djup. Med en intensiv trafik är risken stor att fåglar och gråsälar inte kan ha ett naturligt beteende. Fiske med bottentrål leder till fysiska skador på habitatet. Intensivt fiske och stora bifångster kan leda till att flera fiskarter påtagligt minskar.

Detta kan i sin tur medföra att den ekologiska balansen rubbas. Bifångst av sjöfågel kan leda till att vissa arter påtagligt minskar. För de flesta marina naturtyper är övergödning ett hot, eftersom siktdjupet minskar och därmed påverkar artsammansättningen genom att botten täcks av ettåriga alger. Övergödning leder även till uppkomsten av drivande algmattor (oftast fintrådiga alger). Algmattorna kan ge upphov till syrgasbrist, utsöndra giftiga substanser, hindra fisk att söka föda samt hindra evertrebrater med planktoniska larvstadier från att bottenfälla. Främmande arter som avsiktligt eller oavsiktligt förs in till Östersjön kan medföra påtaglig skada på existerande ekosystem genom att inhemska arter kan försvinna och ersättas av mer konkurrenskraftiga arter. Ett annat hot för marina habitat är utsläpp av olja och kemikalier. Ett oljeutsläpp kan medföra att rastande och övervintrande fåglar dödas. Sjunger oljan och kemikalierna till botten finns även risk att habitatet, fisk och bottenlevande arter allvarligt skadas.

Att en verksamhet är angiven som ett potentiellt hot behöver inte nödvändigtvis betyda att den inte kan finnas parallellt med ett Natura 2000-område. Däremot krävs extra uppmärksamhet för dessa verksamheter. Hur och var i området verksamheten utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om verksamheten påverkar området på ett betydande sätt eller inte, d.v.s. är tillståndspliktig eller inte. För t.ex. vindkraftsetablering kan en viss vägledning fås från EU-kommissionen (2010).

5.1 Naturtyper

Tabell 4. Potentiella hot för de ingående naturtyperna.

Naturtyp	Potentiella hot
1110 Sublittoral sandbankar & 1170 Rev	<ul style="list-style-type: none"> • Exploatering t.ex. sandtäktverksamhet, sprängning eller uppförande och drift av vind-/vågkraftverk. • Förändrade strömförhållanden. • Ökad sedimentation av organiskt material kan ge upphov till syrebrist på botten. • Ökad erosions- och sedimentationsmönster på grund av tex fartygstrafik. • Överfiske • Fiske med redskap som skadar botten och användning av icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden. • Övergödning. • Främmande arter. • Utsläpp av olja och kemikalier. • Drivande algmattor.
1170 Rev	<ul style="list-style-type: none"> • Svall från fartyg.

6. Bevarandeåtgärder

6.1 Områdesskydd

Finngrundet - Östra banken är som Natura 2000-område skyddat enligt miljöbalken. Alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området negativt är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28 a § miljöbalken.

Finngrundet - Östra banken är även utpekad som BSPA-område (Baltic Sea Protected Area) och ingår i ett internationellt nätverk av värdefulla marina områden i Östersjön. Bakgrunden till nätverket är att samtliga länder kring Östersjön har enats om att försöka göra någonting åt Östersjöns allt sämre miljö. Gemensamt har länderna tagit fram olika åtgärder som rör bland annat övergödning, miljögifter, transport av farliga ämnen samt bevarande av den biologiska mångfalden. Under den senaste punkten har länderna enats om att bevara ett representativt nätverk av värdefulla marina områden i Östersjön, vilka kallas Baltic Sea Protected Areas. BSPA-områdena ska antingen ha ett områdesskydd eller en plan för marin förvaltning.

6.2 Skötselåtgärder

De ingående naturtyperna sublittorala sandbankar (1110) och rev (1170) ska bevaras intakta och tillåtas att utvecklas fritt, vilket innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas. Dessa åtgärder kan komma att justeras om det visar sig behövas mer aktiva skötselåtgärder för att bibehålla värdena.

7. Bevarandestatus idag

7.1 Bevarandestatus för området

Bevarandestatus för området som helhet med ingående naturtyper bedöms som gynnsam.

7.2 Bevarandestatus för arter och naturtyper

Hela området är inte inventerat med den detaljeringsgrad som krävs för att avgöra om alla bevarandemål för de utpekade naturtyperna uppfylls. Därför kan inte bevarandestatusen bedömas för de enskilda naturtyperna. Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus bedöms dock finnas.

Tabell 5. Bevarandestatus hos ingående naturtyper och arter

Naturtyp	Bevarandestatus
1110 Sublittorala sandbankar	Ej bedömd
1170 Rev	Ej bedömd

8. Övervakning och uppföljning

1110 Sublittorala sandbankar & 1170 Rev

- Naturtypernas utbredning följs upp vid eventuell förändring av ytan orsakad av exploatering eller annan verksamhet, exempelvis med hjälp av multibeam scanning.
- Förekomst av trålning i området följs upp genom VMS data som registreras och tillhandahålls av Havs- och vattenmyndigheten.
- Koncentrationerna av kväve och fosfor i utsjövatten (indikator 5.1B) och siktdjup i utsjövatten (indikator 5.2D) följs upp nationellt inom Övervakningsprogram för Havsmiljödirektivet.
- Vart 6:e år kartläggs utbredningen av makrovegetationen. Förekomst och djuputbredning av de typiska arterna för habitatet (samt *Fucus*) utvärderas. Även påväxtgraden av fintrådiga alger noteras.

9. Referenser

- Artdatabankens hemsida: <http://www.artdata.slu.se/rodlista> [Sökning gjord 2010-11-29].
- Green M, Nilsson L (2007), Rastande och flyttande fåglar vid Finngrunden 2007, En förstudie inför etablering av vindkraftverk till havs, Lunds Universitet.
- Hammar L, Andersson S, Asplund M (2007), Bentisk inventering - underlagsrapport för vindkraftsprojektering vid Finngrunden, Marine Monitoring AB.
- Havs- och vattenmyndigheten, HVMFS 2012:18, Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön.
- EU-kommissionen (2010), Guidance document – Wind energy development and Natura 2000, oktober 2010.
- Naturvårdsverket (2010), Undersökning av utsjöbankar. Inventering, modellering och naturvärdesbedömning. Rapport 6385. ISBN 978-91-620-6385-6.
- Naturvårdsverket (2008), Utbredning av arter och naturtyper på utsjögrund i Östersjön, En modelleringsstudie. Rapport 5817. ISBN 91-620-5817-3.pdf
- Naturvårdsverket (2007) Bedömningsgrunder för kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga B till Handbok 2007:4. ISBN 978-91-620-0149-0.
- Naturvårdsverket (2006), Inventering av marina naturtyper på utsjöbankar. Rapport 5576. ISBN 91-620-5576-3.
- Naturvårdsverket (2003), Natura 2000, Art- och naturtypiska vägledning, Marina miljöer och dyner.
- Naturvårdsverket (2003), Natura 2000 i Sverige, Handbok med allmänna råd. Handbok 2003:9. ISBN 91-620-0131-0.
- Nikolopoulos A, Wikström S (2007), Provfiske av demersal fisk vid Finngrunden maj och augusti 2007, AquaBiota water research, Rapport 2007-02.
- Stål J (2007), Analys av sälförekomst vid Finngrundet, Marine Monitoring AB, ISBN 91-970179-1-4.
- Sveriges Geologiska Undersökning (2007), Förslag till område för EU:s nätverk - Natura 2000. Yttrande till Länsstyrelsen i Gävleborgs län 2007-08-22, SGU.
- Wpd (2009a), Vindkraftpark Finngrunden, Miljökonsekvensbeskrivning.
- Wpd (2009b), Vindkraftpark Finngrunden, Bilagor till Miljökonsekvensbeskrivning - Del 1.

10. KARTA

SE0630260 Finngrundet – Östra banken

